

SUOMEN PANKIN
KIRJASTO

RIKSDAGENS BANKFULLMÄKTIGES

BERÄTTELSE

FÖR ÅR 1954

TILL
RIKSDAGENS BANKUTSKOTT

HELSINGFORS 1955

RIKSDAGENS BANKFULLMÄKTIGES

BERÄTTELSE

FÖR ÅR 1954

TILL

RIKSDAGENS BANKUTSKOTT

HELSINGFORS 1955

INNEHÅLL

	sid.		sid.
<i>Det ekonomiska livet i Finland år 1954</i>	3	Granskningen av lånerörelsen och valutahan-	
Industrin	3	deln	18
Lantbruket och skogsskötseln	4	Inventeringen och inspektionen av avdelnings-	
Arbetsmarknaden	5	kontoren	18
Utrikeshandeln	5	Fonder underställda bankfullmäktiges övervak-	
Inrikeshandeln	6	ning	18
Samfärdseln	6	Differentiering av Finlands Banks räntesatser	19
Penning- och kapitalmarknaden	7	Förslag till ändring av 6 § i Finlands Banks	
Räntenivån	8	reglemente	19
Betalningsbalansen och kapitalrörelsen	9	Kredit av Internationella Återupphyggnads-	
Prisnivån	9	banken	20
<i>Finlands Banks verksamhet</i>	10	Ny korrespondentbank	20
Penningens värde och bankens förhållande till		Planer på en tillbyggnad av bankens huvud-	
utlandet	10	kontor	20
Utlåningen och räntesatserna	11	Höjning av vissa löner och pensioner, dyr-	
Sedelstocken	12	ortstilläggen samt den extra personalens	
Sedelutgivningsrätten och dess användning ..	12	avlöning	21
Bankens förhållande till staten	13	Beviljade pensioner, familjepensioner och un-	
Remburserna	14	derstöd	21
Bankens bokslut	14	Direktionen	21
<i>Av bankfullmäktige handlagda ärenden</i>	18	Kontrollanterna vid avdelningskontoren ..	22
Inlösen av sedlar	18	Bankfullmäktige och revisorer	23
Revisionen	18		

Det ekonomiska livet i Finland år 1954

Finlands näringsliv utvecklade under redogörelseåret en ökad livaktighet. Detta berodde närmast på, att näringslivet i Europa upplevde en tid av kraftigt uppsving och att det av mången bebådade bakslaget i Amerika icke kom utan utvecklingen där fortfor i jämn takt. Redan vid årsskiftet kunde i Finland vissa tecken på ett gynnsamt omslag märkas, och den stigande tendensen förstärktes under årets lopp. Främst var detta en följd av att efterfrågan på Finlands viktigaste exportartiklar på världsmarknaden ökades. Även priserna stego, om ock långsamt, men de nya noteringarna hunno icke påverka exportens värde med hela sin styrka. Uppsvinget återverkade dock kraftigt på importen och exportindustrin samt genom dem på skogsarbetena och alla grenar av produktionen. Byggnadsverksamheten förblev livlig. Endast inom lantbruket försämrades resultatet av ogynnsamma väderleksförhållanden. Antalet arbetslösa var i början av året betydande, men allt efter som den ekonomiska aktiviteten steg, förbättrades arbetssituationen under vårens lopp avsevärt och på hösten rådde på flera områden full sysselsättning.

Nationalinkomsten ökades enligt preliminära beräkningar med ungefär 6 % och blev större än under något tidigare år. Enligt Mercators index var totalproduktionen 136 (1948 = 100) mot 124 år 1953.

Då produktionen blev livligare höll sig penningmarknaden stram under hela året, ehuru kreditinrättningarnas inlåning var riklig.

Penningvärdet förblev fast, oaktat högkonjunkturen ökade inflationstrycket. Prisnivån undergick endast smärre förändringar, tills den i november genom statliga åtgärder trycktes ned på konstlat sätt, så att penningens köpkraft förbättrades.

Industrin

Den industriella verksamheten var redan i början av året livligare än föregående år

och uppgången fortfor från månad till månad. Volymindex för hela året steg enligt Statistiska centralbyråns beräkningar till 142, mot att året förut ha varit 127 (1948 = 100). Industriproduktionens totala volym växte således med nästan 12 %, varemot ökningen föregående år hade varit endast c. 4 %. Härmed överskreds det dittillsvarande toppresultatet av år 1951.

För denna kraftiga stegring svarade främst *exportindustrin*, som hade företagit vissa utvidgnings- och rationaliseringsarbeten, samtidigt som den utländska efterfrågan stimulerade produktionen. Exportindustrins produktionsvolym steg i genomsnitt till 140 mot 113 föregående år eller med 24 %. På några få undantag när bidrogo härtill alla grenar av exportindustrin. Särskilt kan nämnas att pappersindustrins produktionsvolym växte med drygt 29 %, medan för träindustrin motsvarande ökning var hälften mindre; produktionen av trähus minskades. I synnerhet cellulosaindustrin, som de föregående åren hade kämpat med stora svårigheter, ökade sin produktion avsevärt eller med nästan 37 %, varmed ett nytt tillverkningsrekord nåddes. Även produktionen av papper, papp och kartong samt träfiberplattor visade nya toppsiffror.

Inom *hemmamarknadsindustrin* var stegringen svagare, ehuru exportkonjunkturerna och den av dem stimulerade efterfrågan ävensom förbättringen av varusituationen utsträckte sin verkan också till den. Produktionsvolymen steg från 133 till 144 eller med drygt 8 %. Den stigande tendensen kom till synes inom alla industrigrenar, ehuru med mycket varierande styrka. Den största produktionsökningen visade smält- och metallförädlingsverken, sten-, ler- och glasindustrierna samt den kemiska industrin.

Byggnadsverksamheten var fortfarande synnerligen livlig. Byggnadsvolymen var 22.1 milj. m³ mot 21.1 milj. m³ föregående år. Totalvärdet av produktionen beräknas ha stigit till 110.3 miljarder mark mot 99.8 miljarder. Denna branta stegring berodde

delvis på att det uppfördes mera stenhus än förut. Byggnadsverksamheten ökades mera i städerna än på landsbygden, där minskningen året förut hade varit svagare. Av de färdigställda byggnaderna voro 43 % bostadshus, 24 % lantbruksbyggnader, 16 % affärs- och industribyggnader samt 13 % offentliga byggnader. Ökningen kom främst på bostadshusen, affärs- och industribyggnaderna samt de offentliga byggnaderna.

Antalet nya bostadslägenheter var rekordartat, drygt 31 000, mot 29 100 föregående år och 30 500 år 1952. Ökningen från 1953 kom helt på städerna, där 14 200 lägenheter färdigställdes. På landsbygden blevo sammanlagt 16 800 nya lägenheter färdiga, eller något färre än år 1953. Det genomsnittliga yttinnehållet i nya lägenheter förblev på landsbygden oförändrat men reducerades betydligt i städerna, där medelytan redan förut var mindre än på landet.

Byggnadsmaterialsituationen var under hela året god. Av de inhemska materialerna var det endast betongjärnet på vilket knapphet förekom och detta också blott i början av året. Cementtillverkningen visade ett nytt produktionsrekord, 932 000 ton, och överskred föregående års resultat med 9 %. Importerat material fanns det i allmänhet tillräckligt av, endast för galvaniserad plåt och linoleum förlängdes leveranstiderna.

I början av året förekom inom byggnadsbranschen en viss, närmast säsongbetingad arbetslöshet, men sedermera förbättrades situationen snabbt och full sysselsättning kan därefter sägas ha rått på detta område.

Lantbruket och skogsskötseln

Väderleksförhållandena voro under det gångna året synnerligen oförmånliga för lantbruket. Redan i juni inträdde en regnperiod, som varade nästan oavbruten ända till hösten och var till förfång för såväl odlingsväxternas mognad som själva skörden. Till följd härav blev skörden av de flesta odlingsväxter mindre per hektar än år 1953, samtidigt som kvaliteten blev svagare än då. Emedan den odlade arealen, i synnerhet för vete och råg, hade utvidgats i någon mån, reducerades den totala skörden dock mycket litet, uppskattningsvis med ungefär 4.4 % i jämförelse med föregående år, då skörden var god. Enligt preliminära

uppgifter erhöles 249 100 ton vete mot 217 900 ton år 1953 och 137 400 ton råg mot 129 800 ton, men endast 265 300 ton korn mot 314 400 ton och 830 000 ton havre mot 904 100 ton. Potatisskörden, som redan år 1953 hade minskats, stannade vid 1 079 100 ton motsvarande 1 379 200 ton. Skörden av sockerbeter förbättrades något, tack vare en ökning i odlingsarealen, men i allmänhet erhöles mindre rotfrukter än året förut. Höskörden var kvantitativt lika god som år 1953 men till kvaliteten sämre. Hela skörden uppskattas till c. 3 700 miljoner spannmålsenheter mot 3 900 resp. 3 610 miljoner de närmast föregående åren.

Den dåliga foderskörden och de ofördelaktiga betesförhållandena bidrogo till att försvaga resultatet av *boskapsskötseln*. Mjölkproduktionen beräknas likväl tack vare den goda avkastningen i början av året ha varit c. 2 900 milj. kg eller något större än året förut. Även mejerismör producerades i något större mängd, enligt uppskattning 51.2 milj. kg mot 48.4 miljoner, men under årets senare hälft minskades produktionen betydligt. Då konsumtionen i landet växte till följd av att smörpriset sänktes, måste innan årets slut smör beställas från utlandet, trots att 3.2 milj. kg hade kunnat exporteras i början av året. Även ostproduktionen ökades, från 22.0 milj. kg år 1953 till approximativt 23.0 miljoner, medan exporten steg från 10.8 till 11.3 milj. kg. Produktionen av kött och ägg var likaså enligt preliminära uppgifter betydligt rikligare än år 1953.

På *skogsarbetena* tryckte de förbättrade exportkonjunkturerna snabbt sin prägel. Redan den i maj 1954 avslutade avverkningsperioden gav ett bättre resultat än föregående säsong, och på hösten fortgick utvecklingen i samma riktning. Under avverkningsperioden 1953/54 fälldes sammanlagt 33.4 milj. lm^3 , varemot resultatet för föregående säsong hade stannat vid 28.3 miljoner. Avverkningen av alla virkesslag utom brännveden ökades. Trots stegringen var antalet i skogsarbeten sysselsatta personer delvis lägre än föregående år. Detta berodde dels på de gynnsamma snö- och väderleksförhållandena, dels på att skogsarbetena hade rationaliserats. På hösten fortgingo arbetena med samma livaktighet och fram till årets slut steg den avverkade mängden till 13.4

milj. lm^3 , vilket innebär en ökning med c. 19 % från 1953. Även antalet skogsarbetare var större än under de två föregående åren. Enligt preliminära uppgifter voro i december 1954 ungefär 112 000 personer i skogsarbete mot endast 85 000 ett år tidigare.

Arbetsmarknaden

I början av redogörelseåret var arbetsläget rätt dåligt, men den tilltagande aktiviteten inom näringslivet återspeglades snabbt även här: sysselsättningen ökades och arbetslösheten reducerades. I slutet av 1953 voro 46 100 personer införda i arbetslöshetsregistren mot 35 500 ett år tidigare. I början av mars nåddes maximum för året med 54 000 registrerade, varemot toppsiffran föregående år hade varit 65 700. Under de följande månaderna sjönk antalet snabbt och på sommaren förekom alls ingen arbetslöshet. Observeras bör, att siffrorna för 1954 icke äro fullt jämförbara med uppgifterna för föregående år. Arbetslöshetspolitiken har nämligen ändrat karaktär så till vida att man har begynt tillgripa förebyggande åtgärder tack vare vilka anmälningarna till registret ha avtagit. Största delen av de inregistrerade erhöles sin utkomst i statens och kommunernas nödhjälpsarbeten.

Hösten 1954 var arbetsläget synnerligen gott, och på många områden rådde full sysselsättning. Arbetslöshetsregistren öppnades senare än vanligt och i slutet av oktober upptogo de knappt 2 000 personer mot 16 000 personer ett år tidigare. Mot slutet av året började sedvanlig säsongarbetslöshet uppträda på olika orter, men antalet registrerade arbetslösa i slutet av december stannade under en tredjedel av vad det hade varit ett år tidigare.

Arbetsmarknaden var under det gångna året lugn och några nämnvärda arbetskonflikter förekommo icke. Lönerna, som voro bundna vid levnadskostnadsindex, förblevo i stort sett oförändrade. Likväl skedde på många områden en svag förskjutning uppåt, vilken för industrilönernas vidkommande motsvarade approximativt 2—3 %. Sänkningen av priserna mot slutet av året innebar en allmän höjning av reallönerna. Trots dessa förhöjningar framställdes i slutet av året, då en stor del av kollektivavtalen skulle förnyas, mycket långt gående lönekrav. Avgörandet framsköt dock till 1955.

Utrikeshandeln

Konjunkturomslaget kom särskilt klart till synes i en utvidgning av utrikeshandeln. Exporten påverkades omedelbart, och i och med att exportinkomsterna stego, kunde importlicenser beviljas i större utsträckning än förut. Exporten, som redan i början av året var större än föregående år, blev märkbart livligare mot sommaren. Dess totala värde steg med 19 %, till 156 618 milj. mark från 131 555 miljoner år 1953. Ökningen berodde huvudsakligen på att exportvolymen växte. Volymindex ökades nämligen från 102 (1935 = 100) till 118 eller med nästan 16 %. Priserna på de viktigaste exportartiklarna stego under hela året, ehuru rätt litet, och då den genomsnittliga stegringen ej var större än 2.4 %, hann den endast i obetydlig grad inverka på årets exportvärde. Exportprisindex var i medeltal 2 123 och därmed avsevärt lägre än motsvarande index för 1951 och 1952. Av exportökningen kom en betydande del på Storbritannien, som fick 22.5 % av Finlands hela export och därmed återtog första platsen som köpare av finska varor. Till nästan samma nivå kom Rådunionen med 21.5 %. Därefter följde Västtyskland, Förenta Staterna, Frankrike och Holland.

Importen bibehölls under årets första månader på samma nivå som föregående år, men därefter steg den betydligt. Det totala importvärdet steg från 121 860 milj. mark till 152 137 miljoner eller med nästan 25 %. Importpriserna karakteriserades av samma svagt fallande tendens som året förut; index sjönk från 1 695 till 1 631 eller med 3.8 %. Importvolymen växte därför ännu kraftigare än importvärdet. Volymindex steg från 137 till 177 men var likväl lägre än för 1952. Även som importland ledde Storbritannien med 18.8 %, tätt följt av Rådunionen med 17.8 %. Därpå följde Västtyskland, Holland, Frankrike och Brasilien.

Handelsbalansen blev således aktiv, men exportöverskottet, 4 481 milj. mark, var hälften mindre än närmast föregående år.

I importens struktur skedde inga särskilt stora förändringar. Man kan likväl konstatera, att importen av råvaror växte kraftigare än annan import. Fastän råvarupriserna voro i genomsnitt 10.7 % lägre än

föregående år, kom på denna huvudgrupp 44.1 % av importens totalvärde, medan motsvarande relationstal för 1953 hade varit 40.1 %. Importen av maskiner och transportmedel representerade liksom året förut 25.9 % av hela importvärdet. Observeras bör, att det inom denna huvudgrupp i motsats till alla andra förekom en liten prisstegring. Av närings- och njutningsmedel importerades proportionsvis mindre än föregående år, då spannmålsimporten vida översteg det egna behovet. Deras andel i hela importen sjönk därför från 22.0 % till 17.8 %. Även importen av „övriga varor” var rikligare än år 1953, och dess andel i hela importen steg från 11.8 % till 12.2 %.

Exportens fördelning på huvudgrupper ändrades under redogörelseåret endast obetydligt. Inom alla grupper skedde en om också ojämn ökning. Trävarorna stodo fortfarande i förgrunden, ehuru deras andel något sjönk, från 40.4 % till 40.0 %. Exporten av pappersindustriprodukter växte till volymen litet mera än trävaruexporten och prisindex steg också mera, med 9.6 %, varför denna huvudgrupps andel ökades från 37.1 % till 40.1 % och uppnådde första platsen. Även av animaliska livsmedel exporterades proportionsvis mera än år 1953, vilket emellertid var exportpremiernas förtjänst, och deras andel i hela exportens värde steg från 1.7 % till 2.5 %. Däremot minskades „övriga varors” andel från 20.9 % till 17.7 %, ehuru även de exporterades i större mängder än år 1953.

Exporten av nästan alla viktiga artiklar ökades. Av sågvaror utfördes 733 000 standard mot 688 000 standard föregående år, av sulfitecellulosa 580 400 ton mot 464 100 ton, av sulfatcellulosa 375 000 ton mot 322 900 ton, av papp 160 700 ton mot 120 700 ton, av faner 298 000 m³ mot 216 000 m³ ävensom av papper 750 800 ton mot 676 600 ton. Exporten av rundvirke växte från 2 388 000 m³ till 3 620 000 m³. I de flesta fall var exporten likväl mindre än under toppåret 1951, endast pappers- och fanerexporten överträffade nämnda års rekord. Den stigande tendensen var dock icke alldeles enhetlig, ty exporten av trähus och baracker reducerades från 897 000 m² till 788 000 m² golvyta och exporten av slipmassa från 203 500 ton till 193 200 ton.

Inrikeshandeln

Högkonjunkturen och den växande köpkraften ävensom en riklig varutillgång tryckte sin prägel på inrikeshandeln, som månad efter månad överträffade föregående års motsvarande resultat. I oktober kom likväl ett litet bakslag, då allmänheten uppsköt sina köp i väntan på kommande pris-sänkningar. Försäljningen i slutet av året var däremot rekordartad. Hela årets parti-försäljning beräknas ha stigit till 263.8 miljarder mark mot 246.1 miljarder år 1953, varför ökningen var drygt 7 %. Då prisnivån hade sjunkit litet, var ökningen av handelns volym något större.

Samfärdseln

Utrikeshandelns ökade livaktighet inverkade omedelbart på *skeppsfarten*. Antalet avgångna fartyg var 7 400 mot 6 700 föregående år, och deras dräktighet steg ännu mera, från 5 055 000 nettoregisterton till 5 976 000 ton eller med e. 18 %. Härmed återuppnåddes toppnivån för åren 1951—1952. Den transporterade varumängden ökades ännu kraftigare. Till utlandet skeppades 6 707 000 ton, vilket innebär en ökning med nästan 22 % i förhållande till föregående år, medan den importerade varumängden var 5 353 000 ton, eller drygt 35 % större än år 1953. Som en följd av att trafiken blev livligare stego frakterna något mot slutet av året.

Handelsflottan utökades med några nya fartyg, närmast motordrivna, men samtidigt avfördes några föråldrade ång- m. fl. fartyg, bland dem de sista segelfartygen. Det sammanlagda antalet fartyg minskades därför från 613 till 602, men samtidigt ökades bruttoton-talet med ungefär 7 % till 722 500 ton.

Av ovan nämnda orsaker växte även *järnvägstrafiken*. Den transporterade varumängden var ända från årets början rikligare än under motsvarande månader 1953. Den beräknas ha uppgått till sammanlagt e. 18 milj. ton, vilket överstiger 1953 års kvantitet med ungefär 15 %. Godstågens vagnaxelkilometertal växte litet mindre eller med e. 12 %. I motsats till föregående, trafiksvaga år uppstod under de livligaste trans-

portperioderna år 1954 mångenstädes vagnsbrist.

Även *biltrafiken* växte ehuru importbe-gränsningarna gjorde det omöjligt att tillfredsställa den stora efterfrågan på automobiler, både för ersättning av förslitna bilar och för utökning av bilparken. Importen av automobiler och bilunderreden var likväl nästan 40 % större än föregående år, men samtidigt endast drygt hälften av 1952 års import. Antalet registrerade automobiler var vid redogörelseårets slut 120 700 och därmed 11 % större än ett år tidigare. Bilparken bestod till största delen av personbilar, till antalet 70 800, medan lastbilarna voro 34 300 till antalet, paketbilarna 10 000 och bussarna 4 100.

Flygtrafiken blev betydligt livligare, dels som en följd av den år 1953 företagna sänkningen av biljettpriserna, dels emedan flygrutterna och -turerna ökades. Aeros plan flögo sammanlagt 4.95 milj. kilometer eller nästan 30 % mera än år 1953. Antalet passagerare var 221 000 och ökningen från föregående år 32 %. Nästan två tredjedelar av passagerarna kommo på inlandstrafiken och endast en dryg tredjedel på utlandstrafiken.

Penning- och kapitalmarknaden

Penningmarknaden förblev under hela redogörelseåret stram, ehuru kreditinrättningarnas inlåning var riklig. Detta berodde på den synnerligen stora efterfrågan på kredit, vilken var en följd av uppsvinget inom utrikeshandeln och alla områden av produktionslivet. Ehuru denna efterfrågan icke kunde i sin helhet tillgodoses, växte kreditgivningen betydligt kraftigare än år 1953.

Affärsbankernas inlåning på depositions-konto växte med 12 989 milj. mark motsvarande 10 713 miljoner föregående år. Den relativa ökningen var densamma, dvs. 18 %. Checkräkningarna utan kredit visade däremot en rätt obetydlig tillväxt, efter att särskilt år 1952 ha växt mycket kraftigt. Ökningen var endast 2 802 milj. mark eller ungefär 9 %, mot 4 092 miljoner eller 15 % år 1953. Affärsbankernas hela inlåning från allmänheten steg sålunda med 15 791 milj. mark mot 14 805 miljoner året förut. Även inlåningen från andra penninginstitut (utom Finlands Bank) ökades, nämligen med 4 194

milj. mark, motsvarande en mycket blygsam ökning om endast 646 miljoner föregående år. Inalles steg alltså affärsbankernas inlåning med 19 985 milj. mark till 130 054 miljoner. Ökningen var 18 % mot e. 16 % år 1953.

Affärsbankernas utlåning växte ännu kraftigare än inlåningen och ojämförligt mera än föregående år, då bankerna till följd av påtryckning från centralbanken voro tvungna att hålla kreditökningen inom tämligen snäva gränser och då näringslivets lugnare takt gjorde detta möjligt. Till följd av den starka efterfrågan på kredit växte affärsbankernas utlåning med 23 342 milj. mark eller nästan 21 %, medan ökningen året förut hade varit endast 3 803 miljoner. Kreditgivningen i form av obligationsköp minskades däremot, efter att år 1953 ha ökat kraftigt.

Spänningen mellan affärsbankernas utlåning och inlåning, vilken föregående år hade lättat märkbart, ökade ånyo. I början av året var skillnaden 8 967 milj. mark, om obligationerna medräknas i utlåningen, och vid årets slut 11 145 miljoner. Denna ökning med 2 178 milj. mark motsvarade ökningen av bankernas egna medel, vilken närmast på grund av nyemissioner steg till 3 747 miljoner.

Affärsbankerna voro fortfarande i behov av hjälp av Finlands Bank, men rediskonteringen höll sig under förra halvåret på en betydligt lägre nivå än året förut. På hösten tillstramadades läget ånyo, och i slutet av året steg rediskonteringen till 7 564 milj. mark mot 5 607 miljoner ett år tidigare.

Affärsbankernas förhållande till utlandet undergick inga nämnvärda förändringar. Såväl skulderna som tillgodohavandena växte visserligen till följd av utrikes-handelns ökade livaktighet, men bankernas nettotillgodohavande höll sig på sin förra nivå; nettotillgodohavandet utgjorde vid redogörelseårets slut 1 389 milj. mark mot 1 063 miljoner ett år tidigare.

Även verksamheten i *övriga penninginstitut*, dvs. sparbankerna, postsparbanken, andelskassorna och deras central, andelslagens sparkassor och Fastighetsbanken, påverkades av uppsvinget inom näringslivet. Deras inlåning ökades med sammanlagt 31 009 milj. mark eller nästan 19 % motsvarande 21 795 miljoner eller 15 % föregående år. Tillväx-

ten nådde likväl icke samma relativa storlek som under åren 1952 och 1951. Även i dessa penninginstitut var efterfrågan på kredit långt större än utlåningsmöjligheterna.

För Finlands Banks utlåning och övriga verksamhet redogöres i den andra avdelningen av denna berättelse.

Kapitalmarknaden fick sin prägel av statens kreditbehov, för vars tillgodoseende flera nya obligationslån emitterades. Redan i början av året begynte försäljningen av obligationer tillhörande följande lån, nämligen 1954 års I premieobligationslån om 400 milj. mark, ett 6½ procentigt indexbundet lån om 700 milj. mark och ett lån med varierande ränta, vars belopp höjts till 4 000 milj. mark, samt yttermera ett postsparbankslån om 2 100 milj. mark. Under året emitterades vidare ett andra premieobligationslån om 600 milj. mark, ett 6 procentigt indexbundet lån om 3 500 milj. mark, ävensom ett väglån om 2 000 milj. mark med varierande ränta. Alla lån blevo icke fulltecknade — av väglånet endast en obetydlig del — utan av utbudna 13 300 milj. mark tecknades endast 10 618 miljoner. Då dessutom av vissa äldre statslån obligationer för c. 722 milj. mark såldes, fick staten sammanlagt ungefär 11 340 milj. mark ny kredit på kapitalmarknaden, dvs. drygt tre gånger så mycket som år 1953. De förmånliga lånevillkor staten erbjöd gjorde det svårt för andra kreditbehövande att få lån. Av städerna var Helsingfors den enda, som vågade sig ut på marknaden, varvid premieobligationer för 193 milj. mark av utbudna 200 miljoner placerades. Vidare emitterade Andelskassornas Central Ab ett lån om 700 milj. mark och Fastighetsbanken i Finland Ab ett om 400 milj. mark; sistnämnda låntagare fick endast en del av obligationerna sålda, nämligen för 210 milj. mark, emedan lånet bjöds ut på marknaden först i december. Två industriföretag emitterade obligationer, Yhtyneet Paperitehtaat Oy ett lån om 200 milj. mark och Växtolje Ab ett lån om 800 milj. mark, varav 730 miljoner såldes. Ännu kan nämnas Osuustukkukauppa i.l.s nya lån om 200 milj. mark, varav 16 milj. mark hunno bli placerade, ävensom den fortgående försäljningen av obligationer av vissa gamla lån för sammanlagt 2 170 miljoner. Till följd av konkurrensen från statens sida steg teckningen av andra obligations-

lån än statens till endast 4 220 milj. mark, medan motsvarande försäljning år 1953 hade varit 9 147 miljoner. Kapitalmarknaden tillfördes nya obligationer till ett sammanlagt värde av 15 560 milj. mark mot 12 797 miljoner år 1953. Att märka är, att en betydande del av dessa obligationer aldrig kom ut i marknaden i egentlig mening, utan stannade i det kreditgivande penninginstitutets portfölj. Likaså bör observeras, att mot placeringen av nya obligationer stod amorteringen av gamla lån, men amorteringssumman är ännu icke känd.

Utvecklingen på *fondbörsen* visade tydligt, att utbudet av statens förmånliga obligationer minskade efterfrågan på aktier. Börsomsättningen var endast 1 569 milj. mark eller drygt 26 % mindre än föregående år och samtidigt mindre än på långa tider. Efter den avsevärda stegringen av börsnoteringarna år 1953 var tendensen på våren vikande, men senare steg nivån på nytt. Totalindex för aktier var i december 5.2 % högre än i december 1953. Index för industriaktier steg något mera eller med 6.5 %, medan index för bankaktier sjönk med 4.8 %; detta var åtminstone delvis en följd av de betydande nyemissionerna.

Räntenivån

Den allmänna räntenivån förblev oförändrad under redogörelseåret, men vissa mindre förskjutningar nedåt kunna antecknas. Depositionsräntan var fortfarande 5½ — 5¾ % och räntan på checkräkning 1 — 1½ %. Utlåningsräntan var i allmänhet 8 %, endast vissa sparbanker tillämpade en något lägre ränta. Regeringsavtalet på hösten förutsatte visserligen att räntorna allmänt skulle sänkas, varigenom kostnadsnivån skulle bringas att sjunka, men från kreditinrättningarnas sida ansågs tidpunkten olämplig i betraktande av att en kraftig högkonjunktur rådde och efterfrågan var i stigande. Någon allmän sänkning av räntefoten blev därför icke av före årets slut. Endast för främjande av bostadsproduktionen kommo kreditinrättningarnas centralorganisationer överens om att rekommendera en sänkning av räntan på byggnadskredit med ½ %. — De av Finlands Bank tillämpade räntorna behandlas i annat sammanhang.

Betalningsbalansen och kapitalrörelsen

Om den *utländska betalningsbalansen* föreliggande ännu inga detaljerade uppgifter, men några allmänna drag må här framhållas. Först och främst kan man konstatera, att den viktigaste bland betalningsbalansens löpande poster, utrikeshandeln, icke gav lika stor nettointkomst som föregående år. Exportöverskottet var nämligen 4 481 milj. mark mot 9 695 miljoner år 1953. Å andra sidan kan man beräkna, att de fraktinkomster, som handelsflottan tillförde nationalhushållningen, i någon mån stego i och med att sjöfarten blev livligare. Under förutsättning att totalresultatet av betalningsbalansens övriga faktorer var detsamma som år 1953, kunna betalningsbalansens löpande inkomster beräknas överstiga utgifterna med 9—10 miljarder mark.

Den *utländska kapitalrörelsen* avspeglar även den en fortgående förbättring av betalningsförhållandena. Liksom under föregående år ändrades de långa och halvlånga lånen blott obetydligt. I egentlig mening nya sådana lån erhöles icke från utlandet, men av tidigare beviljade krediter användes sammanlagt 4 647 milj. mark. Den viktigaste delen härav utgjordes av de halvlånga s.k. fartygskrediter, som beviljats för byggnad av till Finland beställda fartyg. Å andra sidan fullgjordes avtalsenliga avkortningar och amorteringar av lån till ett värde av 4 428 milj. mark. Därigenom drogs kapital till landet endast till ett värde av 219 milj. mark och den långa och halvlånga skulden till utlandet steg till 64 976 milj. mark.

Mycket betydelsefullare voro ändringarna i de kortfristiga skulderna och tillgodohavandena. Enligt förhandsuppgifter ökades Finlands Banks och affärsbankernas utländska tillgodohavanden från 35 813 milj. mark vid redogörelseårets början till 44 867 miljoner vid dess slut, medan motsvarande skulder reducerades från 17 245 milj. mark till 16 265 miljoner. Kreditinrättningarnas utländska nettotillgodohavande växte på så sätt från 18 568 miljoner till 28 602 milj. mark. Ökningen var hela 10 034 milj. mark eller 54 %.

Prisnivån

Prisnivån höll sig över huvud taget konstant under största delen av året. Levnads-kostnadsindex visade likväl tendenser att stiga och man befarade att index (1951 = 100) skulle nå poängtalet 105, vilket hade förorsakat en allmän förhöjning av lönerna med 5 %. För att undvika detta sänktes på hösten vissa priser med tillhjälp av stödpremier och skattelättnader, varigenom levnads-kostnadsindex, som hade hållit sig vid 104, föll till 98. Den gamla levnads-kostnadsindexen (1935 = 100), som var 1 205 i december 1953 och 1 217 i augusti, sjönk till 1 136 i december 1954 och var därmed 5.7 % lägre än ett år tidigare. Från december 1953 till december senaste år sjönko kostnaderna för födoämnen med 6.9 %, för värme och lyse med 7.0 % samt för beklädnad med 14.5 %. Även skattebördan gick ned med 11.8 %. I undantagsställning voro bostadskostnaderna, vilka stego med 21.3 % närmast på grund av att hyrorna i de gamla husen från början av året höjdes med 20 % och att de nya, dyrare husen få en allt större vikt vid indexuträkningarna. Det oaktat var bostadsindex vid årets slut endast 747 i förhållande till generalindex 1 136.

Vad partipriserna beträffar var tendensen svagt vikande och nyss nämnda åtgärder sträckte sin verkan även till dem ehuru deras inflytande på partipriserna var mycket svagare än på detaljhandelspriserna. Generalindex för hemmamarknadsvaror steg från 1 709 i december 1953 ända till 1 740 senaste oktober, men sjönk åter till 1 684 i december, då index var knappt 1.5 % lägre än ett år tidigare. Index för inhemska varor föll drygt 1.5 % och för utländska litet mindre eller 1.3 %. Priserna på inhemska lantbruksprodukter sjönko med 1.0 % och på industriprodukter med 6.7 %, medan priserna på skogshushållningsprodukter stego med 6.4 % till följd av prisstegringarna på världsmarknaden. — Även byggnadskostnaderna höllo sig ungefär på sin förra nivå. Generalindex pendlade visserligen av tekniska orsaker något från månad till månad, men medelindex för året var 101 (1951 = 100) liksom föregående år.

Finlands Banks verksamhet

Penningens värde och bankens förhållande till utlandet

De utländska valutakurserna förblevo under redogörelseåret oförändrade; den officiella försäljningskursen på dollar var 231 mark, på pund 646 mark och på svenska kronan 44: 50. Liksom under föregående år såldes åt utlandsresande valutor till något högre kurser, vilka även tillämpades vid köp av valuta, som utlänningar förde med sig till landet. Markens inhemska köpkraft var under större delen av redogörelseåret nästan oförändrad, men förbättrades i slutet av året, tack vare i föregående avsnitt nämnda åtgärder, som sänkte priserna och prisindex.

På grund av de förmånliga exportkonjunkturerna kunde Finlands Banks utländska tillgodohavanden ökas och dess utländska förbindelser minskas. Valutaförrådet växte från 13 834 miljoner till 25 159 milj. mark eller med c. 82 %, medan motsvarande förbättring föregående år hade varit hälften mindre eller 43 %. Samtidigt ökades guldreserven med 1 072 milj. mark till 6 934 miljoner. Det sammanlagda värdet av dessa för skötseln av de utländska betalningsförhållandena utomordentligt viktiga faktorer steg på så vis från 19 696 milj. mark till 32 093 miljoner. Dessutom bör observeras, att valutaförrådet även till sin sammansättning förändrades så, att det bättre än förut motsvarade landets import och betalningsbehov. Valutaförrådet håller nu på att få en omfattning som möjliggör utjämnande av säsongfluktuationer, förutsatt att dessa icke överstiga de normala pendlingarna.

Däremot minskades nettotillgodohavandet på utländska clearingräkningar under redogörelseåret från 9 597 milj. mark till 3 947 miljoner, vilket huvudsakligen berodde på,

att skulden till Argentina och Brasilien avsevärt växte. Å andra sidan skulle Rådunionens clearingskuld ha ökat betydligt, om den icke hade avkortats med ansenliga betalningar i guld och västvalutor. Nettotillgodohavandet på clearingräkningar minskades sålunda med 5 650 milj. mark eller med drygt samma belopp, varmed det föregående år hade ökat.

Tillgodohavandena i utlandet omfatta ännu ett par små poster, sedlar och kuponger i utländskt mynt samt utländska obligationer. Tack vare köp av obligationer växte dessas totala bokföringsvärde från 337 milj. mark till 938 miljoner.

Sammanlagt ökades Finlands Banks tillgodohavanden i utlandet — inklusive guld-kassan — från 29 630 milj. mark till 36 978 miljoner. Tillväxten var således 7 348 milj. mark eller nästan 25 %.

Å andra sidan skedde anmärkningsvärda förändringar även i bankens utländska förbindelser. Utländska kontoinnehavares tillgodohavanden reducerades från 3 022 milj. mark till 908 miljoner och bankens skuld till Internationella Valutafonden minskades med 1 037 miljoner, så att IMF- och IBRD-kontona i slutet av året stodo på 2 350 milj. mark. Däremot ökades bankens långfristiga skuld till utlandet från 5 716 miljoner till 6 507 milj. mark. På detta konto bokföres den kredit, som Internationella Återuppbyggnadsbanken beviljat Finlands Bank för näringslivets behov. Bankens utländska förbindelser, som delvis äro statsgaranterade, minskades allt som allt från 12 125 milj. mark till 9 765 miljoner eller till närapå samma belopp som vid 1952 års utgång.

På basen av det föregående kan man konstatera att Finlands Banks nettotillgodo-

havande i utlandet under redogörelseåret steg från 17 505 milj. mark till 27 213 miljoner. Förbättringen var således 9 708 milj. mark motsvarande c. 55 %. Bankens utländska nettosaldo har därmed återgått till den nivå, som det i slutet av år 1951 tack vare dåvarande toppkonjunkturer hade nått. Utvecklingen under de senaste åren och de av konjunkturfluktuationerna betingade kraftiga växlingarna belysas i följande sammanställning.

Utgången av året	Tillgodohavanden i utlandet milj. mk	Förbindelser i utlandet milj. mk	Nettotillgodohavanden milj. mk
1950	8 262	9 913	-1 651
1951	33 456	4 767	28 689
1952	20 114	9 594	10 520
1953	29 630	12 125	17 505
1954	36 978	9 765	27 213

Utlåningen och räntesatserna

Då landet genom exporten tillfördes en betydande köpkraft och näringslivet utvecklades allt mera i högkonjunktrens

tecken, var det centralbankens naturliga uppgift att dämpa framträdande inflations-tendenser. Målet för Finlands Bank var därför under det gångna året att förhindra en överflödig ansvällning av kreditvolymen och således att fortsätta med samma politik, som hade tryckt sin prägel på föregående år. I överensstämmelse härmed genomfördes i slutet av året en sådan reform av räntepolitiken, att direktionen berättigades att vid sin utlåning tillämpa en större differentiering än förr. I stället för tidigare 5 $\frac{3}{4}$ —6 $\frac{3}{4}$ % togs nu en ränteskala om 5—7 $\frac{1}{2}$ % i bruk, för att banken skulle kunna tillämpa olika höga räntesatser allt efter lånens varaktighet och ändamål. Finlands Bank försökte även i samma syfte få till stånd nya och snävare bestämmelser angående kassareserverna, men denna plan hann icke förverkligas före årets slut.

Genom denna politik reducerades bankens utlåning i någon mån, såsom framgår ur följande sammanställning, vilken belyser de olika faktorerna i bankens egentliga utlåning.

Finlands Banks inhemska kreditgivning år 1954

Utgången av månaden	Statens nettoskuld milj. mk	IMF- och IBRD-täckning milj. mk	Diskonterade växlar milj. mk	Hypotekslån milj. mk	Kassakreditiv milj. mk	Rediskonteringar milj. mk	Summa milj. mk
1953							
December	12 719	1 662	13 812	33	398	8 268	36 892
1954							
Januari	12 814	1 662	13 345	33	190	3 068	31 112
Februari	14 959	1 662	12 769	33	427	1 550	31 400
Mars	9 497	1 662	12 694	33	344	3 529	27 759
April	10 993	1 662	12 916	33	374	2 944	28 922
Maj	13 249	1 662	13 892	33	390	3 677	32 903
Juni	6 033	1 662	14 004	33	165	7 679	29 576
Juli	9 350	1 662	13 034	33	165	3 042	27 286
Augusti	14 147	1 662	11 894	33	8	1 084	28 828
September	6 351	1 662	11 548	33	386	5 138	25 118
Oktober	8 898	1 662	11 306	33	365	3 596	25 860
November	9 454	1 662	11 338	33	167	4 342	26 996
December	4 530	1 662	11 941	33	—	8 465	26 631

Krediterna åt staten, vars nettobelopp framgår ur tablån, skall beröras längre fram.

Tydligast kommer inskränkningen till synes i den del av utlåningen, som banken

omedelbarast kan påverka, nämligen krediten direkt till näringslivet. Beloppet av direkt diskonterade växlar höll sig trots näringslivets ökade livaktighet på en lägre nivå än föregående år och var vid redogörelseårets slut 1 871 milj. mark mindre än vid dess början. Minskningen var sålunda nästan 14 %. Detta resultat hade givetvis icke kunnat nås utan förmånliga exportkonjunkturen.

Hypotekslånen sakna betydelse och även kassakreditiven spela blott en liten roll i bankens kreditgivning. Det lyfta kassakreditivbeloppet växlade kraftigt under året och gick ned från 398 milj. mark till noll ultimo december.

Även rediskonteringen höll sig under året lägre än år 1953. Minimum för året, 850 milj. mark, nåddes den 23 augusti, men därefter ökades summan ånyo. I december växte rediskonteringen avsevärt och nådde högre än ett år tidigare. Ökningen under året var likväl endast 197 milj. mark. Märkas bör, att bankernas nettoskuld till Finlands Bank i allmänhet var något mindre än vad siffrorna i sammanställningen visa, emedan bankerna på några få undantag när hade tillgodohavanden på upp- och avskrivningsräkning. Den 23 december hade de likväl tillfälligt överskridit sin upp- och avskrivningsräkning med 4 971 milj. mark, varför deras total-skuld till Finlands Bank uppgick till 13 497 milj. mark, vilket var rekord för året. En vecka senare var denna nettoskuld hälften mindre, 6 278 milj. mark.

Till den inhemska kreditgivningen höra vidare, sitt namn till trots, de utländska växlarna. Dessa äro accepter i utländskt mynt och utgöra täckning för krediter som exportindustrin genom Finlands Bank har erhållit av Internationella Återuppbyggnadsbanken. Då det under året lyftes dylika krediter, vilka äro bokförda på kontot „skuld till utlandet“, ökades även totalbeloppet av utländska växlar från 6 103 milj. mark till 6 975 miljoner. Stegringen var obetydlig i jämförelse med föregående år.

Fördelningen av Finlands Banks direkta diskontkredit till näringslivet enligt de viktigaste näringsgrenarna framgår av följande sammanställning för slutet av åren 1951—1954.

	1951 %	1952 %	1953 %	1954 %
Exportindustrin . . .	42.6	49.3	47.4	54.0
Hemmamarknads- industrin	23.2	18.7	17.7	15.0
Kraftverken	14.0	10.9	12.8	9.9
Handeln	19.6	20.3	21.9	21.1
Det övriga närings- livet	0.6	0.8	0.2	0.0

Krediten åt exportindustrin intog nu som förut den viktigaste positionen i bankens direkta utlåning till näringslivet. Dess absoluta belopp minskades visserligen något, ungefär med hundra milj. mark, men emedan alla de övriga låntagargruppernas kredit reducerades kännbart, växte exportindustrins relativa andel. Minskningen var störst eller ungefär 34 % för kraftverkens del, medan hemmamarknadsindustrins kreditbelopp minskades med närapå 27 % och handelns med ungefär 14 %.

Sedelstocken

Beloppet av utelöpande sedlar ökades småningom med sedvanliga säsongfluktuationer. Detta berodde huvudsakligen på att näringslivet blev livligare, men kan även anses vara ett tecken på ett för stort penningutbud.

I början av redogörelseåret funnos sedlar i omlopp till ett värde av 45 019 milj. mark, den 23 januari var sedelstocken nere i 41 130 miljoner, det lägsta beloppet för året, men redan i slutet av februari hade den stigit till 46 225 milj. mark. Därefter följde en mindre minskning, men den sista maj noterades en ny toppsiffra, 47 169 miljoner. Efter en del fluktuationer nåddes den hittills högsta punkten, 48 857 milj. mark, i medlet av december. Ultimo december var beloppet av utelöpande sedlar 47 902 milj. mark eller 2 883 miljoner större än ett år tidigare. Stegringen var således drygt 6 %, medan sedelstocken föregående år tvärtom hade minskats med två och en halv procent. Ökningen hade uppenbarligen varit ännu större om icke utbytet av småsedlar mot metallmynt hade fortgått.

Sedelutgivningsrätten och dess användning

Utvecklingen kvartalsvis av de till sedelutgivning berättigande medlen framgår ur följande sammanställning.

	31/12 1953 milj. mk	31/3 1954 milj. mk	30/6 1954 milj. mk	30/9 1954 milj. mk	31/12 1954 milj. mk
Guldkassa	5 862	5 862	6 973	6 973	6 934
Utländska valutor	13 834	15 623	15 872	20 104	25 159
Utländska växlar	6 103	6 097	6 512	6 747	6 975
Utländska sedlar och kuponger	128	111	99	75	81
Utländska obligationer	209	521	521	964	857
Inhemska växlar	22 080	16 223	21 683	16 685	20 406
Obligationer av konsolideringslånet	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Summa	68 216	64 437	71 660	71 548	80 412

Den totala sedelutgivningsrätten minskades i början av året, då den inhemska växelportföljen reducerades. Ökningen i valutaförrådet vände sedan utvecklingen åt motsatt håll, och under årets sista kvartal bidrog ansvällningen av växelportföljen till att öka sedelutgivningsrätten. Denna var i slutet av året 12 196 milj. mark större än vid årets början. Samtidigt bör observeras, att sammansättningen av dessa medel blev fördelaktigare, genom att de utländska valutornas andel i totalbeloppet märkbart ökades.

I förhållande till de utelöpande sedlarna var sedeltäckningen riklig; i början av året var relationstalet 151.5 % och vid dess slut ännu bättre, 167.9 %. Om jämförelsen utsträcker till alla avista förbindelser, var täckningen likaledes god, i det den steg från 106.8 % till 111.6 %.

Följande sammanställning belyser den begagnade sedelutgivningsrätten och den disponibla sedelutgivningsrätten eller sedelutgivningsreserven.

	31/12 1953 milj. mk	31/12 1954 milj. mk
Sedelutgivningsrätt		
Guldkassa och utländska tillgodohavanden	26 136	40 006
Enligt § 6 i reglementet	50 000	50 000
Sedelutgivningsrätt	76 136	90 006
Begagnad sedelutgivnings- rätt		
Utelöpande sedlar	45 019	47 902
Övriga avista förbindelser	18 219	23 147
På beviljade kassakreditiv innestående	625	1 009
Begagnad sedelutgivnings- rätt	63 863	72 058

	31/12 1953 milj. mk	31/12 1954 milj. mk
Sedelutgivningsreserv		
Disponibel	4 353	8 353
Beroende av supplementär täckning	7 920	9 595
Begagnat belopp och re- serv	76 136	90 006

Sedelutgivningsrätten ökades med sammanlagt 13 870 milj. mark eller 18 %, medan motsvarande ökning föregående år hade varit 8 %. Stegringen berodde såsom ovan antydde i främsta rummet på att valutaförrådet växte. Även den begagnade sedelutgivningsrätten steg, ehuru mindre, nämligen med 8 195 milj. mark motsvarande 13 %. Resultatet härav var, att sedelutgivningsreserven ökades med 5 675 milj. mark eller 46 %. Av stegringen kom större delen på den omedelbart disponibla sedelutgivningsreserven, vilken växte nästan till det dubbla eller med 92 %. Även den sedelutgivningsreserv, som var beroende av supplementär täckning ökades, men endast med 21 %.

Bankens förhållande till staten

Hösten 1953 ändrades Finlands Banks sedeltäckningsbestämmelser och samtidigt ordnades statens upplåning i centralbanken så, att den tidigare växeldiskonteringen ersattes av ett konsolideringslån, vars obligationer övertogs av banken till ett värde av 20 000 milj. mark. I den mån statens kassaställning icke fordrar en så stor förstärkning, placeras de disponibla medlen på upp- och avskrivningsräkning i centralbanken. Statens skuld var under hela redogörelseåret konstant 20 000 miljoner, men

medlen på statens upp- och avskrivningsräkning växlade betydligt. I månadstabellen på sid. 11 visas statens nettoskuld, dvs. skillnaden mellan ifrågavarande konton. Denna nettoskuld höll sig under hela året på en lägre nivå än föregående år, vilket är ett tecken på att statens kassaställning förbättrats. Mot slutet av redogörelseåret sjönk nettoskulden till sitt minimum, den 23 december hade den till och med övergått i ett nettotillgodohavande om 3 048 milj. mark. Den sista december hade staten åter en 4 530 milj. marks nettoskuld till Finlands Bank. Under året hade nettoskulden minskats med 8 189 milj. mark eller till nästan en tredjedel.

Utänför dessa poster står täckningen för de s.k. IMF- och IBRD-kontona. På detta konto har bokförts statens skuld till Finlands Bank för medlemsavgifterna i Internationella Valutafonden och Internationella Återuppbyggnadsbanken, vilken post samtidigt är bokförd på skuldsidan som Finlands Banks skuld till nämnda institutioner. Ifrågavarande tillgodohavande stod såsom av nyssnämnda tabell framgår hela året på 1 662 milj. mark.

Remburserna

Sammanlagt 1 580 importrembuser öppnades år 1954, medan motsvarande siffra för föregående var betydligt mindre, endast 1 218 rembuser. Beträffande värdet skedde likväl en ändring i motsatt riktning; importrembusernas sammanlagda värde sjönk nämligen från 7 609 milj. mark år 1953 till 6 892 miljoner. Förklaringen till dessa förändringar ligger å ena sidan i att importen blev livligare, å den andra i den omständigheten, att de stora samköpen kommo ur bruk och betalningssätten ändrades. I synnerhet storföretagen ha nämligen upphört att använda rembuser och ha i stället övergått till inkasso och direkta betalningar. Främst öppnades importrembuser på Förenta Staterna, till ett belopp av 1 787 milj. mark, därnäst på Kina, Turkiet och Väst-Tyskland. — I slutet av året var värdet av de oavslutade importrembuserna 935 milj. mark mot 620 miljoner ett år tidigare.

Exportrembuserna ökades något jämsides med ansvällningen av exporten. Samman-

lagt öppnades 1 538 nya rembuser, medan motsvarande tal för föregående år var 1 236. Till sitt värde representerade exportrembuserna 14 901 milj. mark mot 12 847 miljoner år 1953. Största delen av de öppnade exportrembuserna hänför sig till handeln med Polen, 3 038 milj. mark, och med Brasilien, 2 781 miljoner, beträffande sistnämnda land främst till följd av transithandeln. Därnäst följde Argentina och Förenta Staterna. — I slutet av året funnos oavslutade exportrembuser till ett värde av 1 836 milj. mark, medan motsvarande tal ett år tidigare hade varit nästan två gånger så stort, 3 445 miljoner.

Bankens bokslut

Ovan har behandlats de viktigaste posterna i Finlands Banks balansräkning och förändringarna i dem under redogörelseåret. Som komplettering följer här nedan ännu bankens balansräkning i dess helhet och en överblick av resultaträkningen.

Balansräkningen

Finlands Banks balansräkning per den sista december 1954 framgår av följande sammanställning, som för jämförelsens skull även upptar motsvarande siffror för år 1953.

Tillgångar	31/12 1953 milj. mk	31/12 1954 milj. mk
Guld	5 862.1	6 933.8
Utländska valutor	13 834.6	25 159.5
Utländska växlar	6 102.9	6 974.6
Utländska obligationer .	209.0	857.2
Utländska sedlar och kuponger	127.8	81.3
Obligationer av statens konsolideringslån	20 000.0	20 000.0
Diskonterade växlar ...	13 811.8	11 940.6
Rediskonterade växlar ..	8 267.9	8 464.7
Täckning för IMF- och IBRD-kontona	1 662.2	1 662.2
Hypotekslån	33.1	33.1
Kassakreditiv	398.2	—
Utländska clearingräkningar	9 596.6	3 946.4
Remburskredit	230.1	—
Obligationer i finskt mynt	1 978.0	1 984.2

	31/12 1953 milj. mk	31/12 1954 milj. mk
Obligationer i utländskt mynt	260.0	263.4
Diverse räkningar	681.7	244.7
Summa	83 056.0	88 545.7

Skulder

Utelöpande sedlar	45 019.3	47 902.3
Statens upp- och avskrivningsräkning	7 281.0	15 470.2
Affärsbankernas upp- och avskrivningsräkningar .	2 156.7	2 186.8
Övriga upp- och avskrivningsräkningar	1 786.9	988.5
Postremissväxlar	236.9	62.9
Utländska kontoinnehavare	3 021.6	908.0
Internationella Valutafonden och Internationella Återuppbyggnadsbanken	3 386.8	2 349.6
Skuld till utlandet	5 716.3	6 506.7
Diverse räkningar	395.6	1 195.4
Regleringsräkningar ...	4 536.1	735.4
Grundfond	5 000.0	5 000.0
Reservfond	2 847.6	3 683.2
Odisponerade vinstmedel	—	35.6
Bankens vinst	1 671.2	1 521.1
Summa	83 056.0	88 545.7

Av tillgångarna ha redan alla de viktigaste posterna behandlats. Ännu kan nämnas att de inhemska obligationernas bokförda belopp, som växte betydligt år 1953 då vissa växelkrediter förvandlades till obligationslån, under redogörelseåret förblev nästan oförändrat. Däremot placerades, såsom tidigare har nämnts, en del medel i utländska obligationer.

Bland skulderna äro upp- och avskrivningsräkningarna värda uppmärksamhet; av dem har statens räkning redan berörts. Affärsbankernas tillgodohavande i Finlands Bank på upp- och avskrivningsräkning varierade betydligt från vecka till vecka, för sju rapportdagar var denna räkning till och med överskriden. Den sista december

fanns på kontot 2 187 milj. mark eller ungefär lika mycket som ett år tidigare. Övriga upp- och avskrivningsräkningar varierade mindre än affärsbankernas räkningar och överskredos icke en enda gång under året. I slutet av redogörelseåret funnos på dessa räkningar 988 milj. mark, medan motsvarande belopp ett år tidigare hade varit 1 787 miljoner.

Regleringsräkningarna minskades betydligt, från 4 536 milj. mark till 735 miljoner, beroende på att de utländska valutornas bokföringsvärden nedskrevos, ävensom på den kraftiga ökningen i valutamängden. Bankens grundfond förblev oförändrad vid 5 000 milj. mark, till vilket värde den år 1948 hade höjts. Reservfonden har däremot kontinuerligt förstärkts på sätt som i reglementet föreskrives. I början av 1954 fördes därtill hälften av 1953 års nettovinst eller 836 milj. mark, så att reservfonden alltså vid redogörelseårets slut uppgick till 3 683 milj. mark. Dessutom förekommer i bankens ställning 36 milj. mark oanvända vinstmedel. Bankfullmäktige föreslog för ett år sedan att denna post skulle överföras till bankens reservfond, men ännu vid årsskiftet hade saken formellt icke ordnats.

Summan av bankens synliga egna medel var enligt bokslutet 8 683 milj. mark. Därutöver innehar banken, såsom i tidigare årsberättelser har nämnts, ett avsevärt belopp sådana medel, som icke komma till synes i bankens förmögenhetsbalans, emedan de enligt reglementet icke få räknas till bankens „tillgångar”. Sådana äro framför allt fastigheterna för bankens huvud- och filialkontor samt en del andra för bankens verksamhet nödvändiga fastigheter ävensom en begränsad mängd aktier, främst aktiemajoriteten i Tervakoski Osakeyhtiö, som behöves för tillverkningen av sedelpapper.

Resultatbalans

Finlands Banks vinst- och förlusträkning för år 1954 jämförd med motsvarande uppgifter för år 1953 framgår av nedanstående uppställning.

Inkomster	1953 mk	1954 mk
Räntor på inhemsk utlåning	1 373 223 275	1 162 748 469
Räntor på korrespondenter i utlandet	207 561 947	145 960 459
Räntor på obligationer	162 997 104	204 106 232
Diverse inkomster	71 550 800	60 921 437
Provisioner	192 015 777	190 317 640
Agiovinst	561 510 473	576 704 418
Summa	2 568 859 376	2 340 758 655

Utgifter	1953 mk	1954 mk
Löner och arvoden	278 093 726	277 454 794
Pensioner och understöd	18 159 005	19 198 510
Familjepensioner	5 636 045	6 697 185
Bankfullmäktiges arvoden och expenser	1 464 950	1 239 725
Arvoden åt filialkontorens kontrollanter ...	689 400	703 000
Andelar i barnbidrag och folkpensionspremier	14 412 695	14 469 041
Sedeltillverkningen	131 823 280	117 469 080
Omkostnader	80 040 798	70 358 192
Avskrivningar	367 357 455	312 021 592
Bankens vinst	1 671 182 022	1 521 147 536
Summa	2 568 859 376	2 340 758 655

Bankens totala inkomst var under redogörelseåret 228.1 milj. mark mindre än närmast föregående år. Detta berodde huvudsakligen på, att utlåningen — särskilt rediskonteringen — reducerades, varför ränteinkomsterna samtidigt sjönko. Denna inkomstminskning var 210.5 milj. mark eller drygt 15 %, trots att den sedvanliga överföringen till reserveringarna var mindre än föregående år. Även räntorna på utländska korrespondenter sjönko. Däremot ökades obligationsräntorna till följd av att obligationsportföljen året förut hade svällt till. De övriga posterna förändrades blott obetydligt.

På utgiftssidan voro förändringarna i allmänhet alldeles små. Anmärkningsvärdast var minskningen av utgifterna för sedeltryckningen. De egentliga utgifterna stego till sammanlagt 508 milj. mark mot 530 miljoner året förut.

Vid bokslutet gjordes liksom under tidigare år betydande avskrivningar, vilka dock till sitt sammanlagda belopp voro något mindre än föregående år. De viktigaste avskrivningarna gällde kostnaderna för sedel-

tryckeriets nybygge, 288.0 milj. mark, och det därtill anslutna tunnelbygget, 7.8 miljoner. Vidare kan nämnas avskrivningen av kostnaderna för reparation av bankhuset i S:t Michel, 4.6 milj. mark, det förkomna penningbeloppet från en penningförsändelse S:t Michel—Helsingfors, 0.6 miljoner, och ett räntefritt lån för bostadsaktier i Asunto-Osakeyhtiö Pankkitalo i Joensuu 4.1 miljoner. Den sedvanliga avskrivningen av nyan-skaffade inventarier steg till 7.2 milj. mark.

Slutresultatet var att bankens bokslut visade en nettovinst på 1 521.1 milj. mark. Nettovinsten var alltså 150.1 miljoner eller c. 9 % mindre än år 1953, men ändå större än under alla tidigare år. Nettovinstens utveckling under de senaste åren framgår av följande sifferserie. Nettovinsten var

år 1950	—	1 004.4	milj. mark
„ 1951	—	1 414.6	„ „
„ 1952	—	1 211.7	„ „
„ 1953	—	1 671.2	„ „
„ 1954	—	1 521 147 536	„

Enligt bankens reglemente skall hälften av nettovinsten överföras till reservfonden tills denna och grundfonden sammanlagt ha stigit till minst 10 000 milj. mark. Till reservfonden överfördes därför hälften av nettovinsten, närmare bestämt 760 573 768 mark, så att reservfonden nu belöper sig till 4 443.s

milj. mark. Nettovinstens andra hälft kommer att användas för statens allmänna behov. Summan motsvarar icke fullt det belopp om 800 milj. mark, som upptagits i statens budget såsom inkomst från Finlands Bank.

Av Bankfullmäktige handlagda ärenden

Inlösen av sedlar

Då den förordning, enligt vilken Finlands Bank senast den 7 december 1951 hade berättigats att avvika från stadgandena om sedelinlösen i 8 § 1 mom. i sitt reglemente, med utgången av år 1954 skulle ha upphört att gälla, tog bankens direktion, med hänseende till att återgång till en vid guldets bunden myntfot icke var möjlig, initiativ till en förlängning av förordningens giltighetstid. I anslutning till direktionens åsikt anhöllo bankfullmäktige hos statsrådet, att Finlands Bank genom förordning måtte berättigas att till slutet av år 1957 fortfarande avvika från föreskrifterna i 8 § 1 mom. i reglementet.

Banken beviljades denna rättighet genom en förordning av den 19 november 1954.

Revisionen

De vid 1953 års riksdag utsedda ordinarie revisorerna, kassörskan Kaisa Hiilelä, kommunalrådet Kaapro Moilanen och politieborgmästaren Heikki Kannisto, samt revisorssuppleanterna, lantbruksteknikern Lauri Laine och vårdchefen Kusti Kulo, verkställde under tiden mellan den 22 och 26 februari senaste år revision av bankens räkenskaper för år 1953. I enlighet med revisorernas tillstyrkan och i stöd av stadgandena härom i bankens reglemente beviljade bankfullmäktige direktionen ansvarsfrihet för bankens förvaltning under år 1953.

Granskningen av lånerörelsen och valuta-handeln

Bankfullmäktige ha under året i enlighet med sin instruktion granskat bankens lånerörelse och övriga placeringar ävensom va-

lutahandeln vid följande tidpunkter: den 10 februari, den 28 april, den 29 juni, den 27 augusti, den 22 oktober och den 17 december.

Inventeringen och inspektionen av avdelningskontoren

a) I huvudkontoret

Bankfullmäktige ha i enlighet med 6 § i sin instruktion verkställt inventering av huvudkontorets kassor och kassavalv ävensom lånehandlingar och säkerheter samt panter och depositioner. Inventeringen gav icke anledning till anmärkning.

b) I avdelningskontoren

Bankfullmäktige ha övervakat, att avdelningskontorens handkassor och valv en gång i månaden samt växlar, skuldsedlar och panter minst tre gånger under året ha inventerats av kontorens kontrollanter.

Den i 2 § i bankens instruktion stadgade inspektionen har verkställts vid samtliga avdelningskontor.

Fonder underställda bankfullmäktiges övervakning

Bankfullmäktige ha godkänt räkenskaperna för år 1953 för de Långmanska och Rosenbergska fonderna samt Elis Holms nödhjälpsfond ävensom sänt avskrifter av räkenskaperna till bankutskottet.

I oktober 1953 hade bankfullmäktige tillsänt bankutskottet förslag till föreskrifter för utdelning av räntemedel ur E. J. Långmans kommunala fond och hemställt, att bankutskottet måtte förelägga riksdagen dessa till fastställelse. I sin till bankfullmäktige den 19 mars 1954 översända skrivelse meddelade riksdagen, att den godkänt och fastställt nämnda föreskrifter.

Då i föreskrifterna bl. a. ingå för statens och kommunernas myndigheter förpliktande bestämmelser, publicerades föreskrifterna i författningssamlingen av den 8 juni 1954.

I sin ovannämnda skrivelse meddelade riksdagen ytterligare, att den i enlighet med bankfullmäktiges förslag beslutat, att kostnaderna för förvaltningen av Långmans fond Litt. A från början av år 1954 skola bestridas ur fondens egna medel.

Differentiering av Finlands Banks räntesatser

I en skrivelse till bankfullmäktige av den 18 oktober framhöll direktionen att, emedan alla penninginstitut tillämpa så gott som samma ränta på alla krediter, den oproportionerligt höga räntefoten i Finland i stor utsträckning förlorar sin betydelse som ett medel att reglera användningen av kredit och investeringarna. Den största skillnaden mellan den högsta och lägsta utlåningsräntan förefinnes i Finlands Bank och t.o.m. där utgör den endast 1 %. I utlandet däremot är skillnaden mellan den högsta och den lägsta utlåningsräntan vanligen flera procent, medan räntefoten i genomsnitt är lägre. Den naturliga och enkla avsikten med en sådan differentiering av räntorna är att ge kredit mot lägre ränta åt kunder, som behöva kredit endast en kort tid och proportionsvis litet i jämförelse med sina egna medel; högre ränta däremot tillämpas i allmänhet på långfristiga, infrusna krediter och i fråga om kunder, vilka enligt bankens mening äro benägna att investera för mycket. När räntefoten ändras, sker det i länder med differentierad ränta långt ifrån alltid över lag, utan ändringen gäller oftast enbart sådan utlåning, som man för tillfället önskar bromsa eller underlätta.

Direktionen framhöll i skrivelsen yttermera som sin åsikt, att Finlands Bank som den första borde differentiera utlåningsräntorna. Detta borde göras så att samtidigt även ett annat mål skulle nås, nämligen att skillnaden mellan de av Finlands Bank och av andra penninginstitut tillämpade räntorna på affärskrediter åtminstone delvis skulle utjämnas. För närvarande kan differensen mellan de räntor, som tillämpas av Finlands Bank, och dem, som på samma

slags krediter tillämpas av privata penninginstitut, vara upp till 2 1/2 %. Oftast finnas inga sakliga skäl till en sådan räntedifferens, utan denna härleder sig från de sista åren av 1920-talet, då centralbanken strävade att sänka även de övriga bankernas räntesatser. Den kredit, som Finlands Banks kunder använda, utgör icke mer än ungefär 1/20 av utlåningen från alla penninginstitut, och den betydande ränteförhöjning de åtnjuta kan under rådande förhållanden icke anses vara skälig.

På grund av vad som ovan framhållits föreslog direktionen, att den högsta av Finlands Bank tillämpade räntan skulle höjas från 6 3/4 % till 7 1/2 % och den lägsta räntan sänkas från 5 3/4 % till 5 % och att direktionen inom dessa gränser skulle lämnas möjlighet att vid sin utlåning tillämpa olika räntesatser, den högsta på sådana krediter eller sådan del av någon kunds kredit, som enligt direktionens åsikt borde begränsas, och den lägsta t.ex. på exportväxlar samt krediter för vissa råvaruanskaffningar och ur allmän synpunkt viktig lagring o. d. Då sålunda möjlighet kanske erbjöde sig att bevilja kortfristiga och billiga krediter även åt andra än de kunder, som för närvarande åtnjuta detta redan för år eller årtionden sedan erhållna privilegium, kunde en sådan ändring av Finlands Banks egen räntepolitik i någon mån medverka till att affärsbanker och övriga penninginstitut börja frånga den nu tillämpade linjen med en ränta.

Bankfullmäktige behandlade direktionens framställning vid ett möte den 22 oktober och beslöt att då bordlägga ärendet. Frågan togs upp till förnyad behandling den 24 november, varvid bankfullmäktige godkände direktionens framställning och förordnade, att beslutet skulle tillämpas från den 1 december 1954.

Förslag till ändring av 6 § i Finlands Banks reglemente

I sin framställning till statsrådet av den 7 maj 1953 angående konvertering av statens växelkredit i Finlands Bank till ett långfristigt obligationslån och vidtagande av vederbörlig ändring av 6 § 2 mom. i bankens reglemente, hade bankfullmäktige

beräknat, att 20 miljarder mark skulle förslå till statens ifrågavarande konverteringslån av år 1953. Då riksdagen den 29 juni 1953 godkände regeringens förslag till lag härom, fastställde den dock lånets belopp till högst 25 miljarder mark.

Av sagda obligationslån har ett belopp om fem miljarder mark likväl visat sig vara obehövt och ligger olyft i Finlands Bank. För uppnående av de penningvärdepolitiska målen vore det av vikt att staten hindras från ytterligare upplåning i centralbanken, varför direktionen i skrivelse av den 20 oktober 1954 meddelade bankfullmäktige, att den fann det angeläget att det inestående beloppet om fem miljarder mark under rådande förhållanden alls icke användes. Enär avsikten icke heller hade varit att bereda staten möjligheter att med hjälp av obligationslånet sköta budgetunderskott under kommande år, hade enligt direktionens åsikt maximibeloppet för statens konverteringslån av år 1953, vilket gäller som sedeltäckning, bort sänkas till 20 miljarder mark. Då ett sådant beslut skulle ha förutsatt ändring i bestämmelserna angående sedeltäckning, föreslog direktionen i sin skrivelse, att bankfullmäktige måtte anmoda statsrådet att till riksdagen avlåta ett förslag till lag om motsvarande ändring av ordalydelsen i 6 § 2 mom. i Finlands Banks reglemente.

Bankfullmäktige behandlade direktionens framställning den 22 oktober, men kommo till resultatet att densamma icke föranledde några åtgärder.

Kredit av Internationella Återuppbyggnadsbanken

Bankfullmäktige godkände vid sammanträde den 22 oktober direktionens förslag att Finlands Bank i Internationella Återuppbyggnadsbanken, Washington D.C., skulle upptaga en kredit om 12 milj. dollar huvudsakligast i europeiska valutor. Återuppbyggnadsbanken hade gått in på att bevilja denna på minst 15 år mot garanti av finska staten och löpande med en årlig ränta om högst 4 3/4 %. Av krediten är det meningen att träförädlingsindustrin skall använda c. 8 milj. dollar och kraftverken c. 4 milj. dollar för maskinanskaffningar.

Ny korrespondentbank

På hemställan av direktionen beslöto bankfullmäktige vid möte den 24 november, att Finlands Bank till ny korrespondentbank skulle antaga Berliner Bank Aktiengesellschaft benämnda bankinstitut i Väst-Berlin, som uppgivit sig vara därtill villigt.

Planer på en tillbyggnad av bankens huvudkontor

Då bankens nya sedeltryckeribyggnad mot slutet av redogörelseåret blev färdig så att överflyttningen dit från det gamla sedeltryckeriet kunde äga rum före årsskiftet, blev frågan om utnyttjandet av den gamla tryckeribyggnaden aktuell. Direktionens avsikt hade ursprungligen varit att låta reparera byggnaden för att få till utrymme, som huvudkontoret oundgängligen behöver. En undersökning av möjligheten härtill visade likväl, att om byggnaden iståndsattes på ändamålsenligt sätt, skulle det förutsätta så stora ändrings- och reparationsarbeten att dessa ställa sig proportionsvis dyrare än kostnaderna för att riva den gamla byggnaden och uppföra en ny i dess ställe. Vid undersökningarna konstaterades dessutom, att med tanke på det effektivaste utnyttjandet av ifrågavarande byggnadsutrymme och på de tilläggsutrymmen, som banken behöver, den ändamålsenligaste lösningen och därtill den arkitektoniskt sett mest lyckade skulle erhållas, ifall utom den gamla sedeltryckeribyggnaden även bankens flygelbyggnad mot Kyrkogatan skulle rivas, varvid mot kyrkoskvären, genom kvarteret från Kyrkogatan till Fredsgatan, en fristående byggnad kunde uppföras, vilken endast genom ett lågt parti skulle förbindas med den ursprungliga bankbyggnaden, som ej skulle rivas.

På grund härav ingick direktionen den 9 september till bankfullmäktige med framställning om att banken måtte skrida till förverkligandet av ovan beskrivna och såsom ändamålsenligast befunda byggnadsplan och i samband därmed i den ursprungliga bankbyggnaden låta utföra diverse reparations- och ändringsarbeten, betingade både av att byggnaden är förfallen och av tillränt inre omorganisation.

Bankfullmäktige behandlade frågan vid sitt sammanträde den 17 september och togo härvid preliminärt del av byggnadsplanerna och de skissritningar, som uppgjorts av arkitekt Harry W. Schreck. Ärendet bordlades likväl för närmare studium. Den 24 november togs direktionens framställning på nytt upp till behandling, varvid bankfullmäktige beslöto att godkänna densamma. Samtidigt berättigade bankfullmäktige direktionen att vidtaga för byggnadsarbetena nödiga åtgärder.

Enligt planerna kommer den nya byggnadens volym att utgöra c. 22 500 m³. Inalles komma c. 23 700 m³ att rivas. Den nya byggnaden blir således mindre till sitt kubikinnehåll, men utrymmet disponeras i stället mycket effektivare. Den nya byggnaden kommer att uppföras i två etapper, emedan hela det utrymme, som skall rivas, icke kan tömmas på en gång, och i en tredje etapp utföras ändrings- och reparationsarbetena i den ursprungliga bankbyggnaden.

Höjning av vissa löner och pensioner, dyrtortstilläggen samt den extra personalens avlöning

Vid sitt möte den 24 november beslöto bankfullmäktige på framställning av direktionen att från den 1 januari 1955 bevilja en höjning av grundlönen för vissa grupper av ordinarie befattningshavare i banken. Höjningen berörde närmast de befattningshavargrupper, som vid senaste löneförhöjningar blivit mest efter, och vid höjningen följdes samma principer, som staten tillämpat vid sina åren 1953 och 1954 i form av groputjämningar verkställda lönejusteringar för vissa tjänstemän och befattningshavare. Cirka 25 % av de ordinarie befattningshavarna blevo delaktiga av löneförhöjningarna i banken och lönerna stego i medeltal med 7.3 %.

Vid sitt möte den 17 december beslöto bankfullmäktige i enlighet med direktionens förslag att de av banken utbetalade grundpensionerna för befattningar, för vilka grundlönen vid ovan omtalade lönejusteringar höjts från början av år 1955, skulle från samma tidpunkt höjas enligt principerna för reglering i motsvarande fall av de ur statsmedel utbetalade pensionerna. Som

grund för höjningarna användes summan av den från den 1 januari 1955 utgående grundlönen och fem ålderstillägg för samma eller motsvarande befattning, för vilken pensionen hade beviljats. Höjningen av nämnda grundpensioner förorsakade lika litet som höjningen av statens pensioner någon ändring av minimi- och maximibeloppet för full pension.

I december hemställde direktionen hos bankfullmäktige, att åt bankens ordinarie och extra personal även år 1955 måtte betalas dyrtortstillägg enligt samma principer som åt statens tjänstemän och befattningshavare. Bankfullmäktige godkände förslaget den 17 december och beviljade för ändamålet ett anslag om sammanlagt c. 19 400 000 mark.

Samma dag beviljade bankfullmäktige c. 90 600 000 mark att under år 1955 användas till avlöning av bankens extra personal.

Beviljade pensioner, familjepensioner och understöd

Bankfullmäktige beviljade under det gångna året fem pensioner enligt pensionsstadgan, åtta familjepensioner enligt familjepensionsstadgan och fyra understöd. Pensionerna stego sammanlagt till 1 894 500 mark, familjepensionerna till 1 375 800 mark och understöden till 528 300 mark om året.

Direktionen

På framställning av bankfullmäktige utnämnde Republikens president genom öppet brev av den 5 mars tf. direktionsledamoten, filosofiedoktor Klaus Waris till en ledig ledamotstjänst i Finlands Banks direktion.

Den 5 maj utnämnde och förordnade Republikens president direktionsledamoten, jurisdoktor Urho Kekkonen till utrikesminister samt efter regeringsskiftet i oktober den 20 i samma månad till statsminister i den nya regeringen. Med anledning härav beviljade bankfullmäktige doktor Kekkonen tjänstledighet först medan han innehade posten som utrikesminister och sedan medan han var statsminister, samt förordnade till tf. direktionsledamot under denna tjänstledighet bankens generalsekreterare, juriskandidaten Esko K. Leinonen.

Republikens president beviljade den 14 maj direktionsledamoten, filosofiedoktor K. Kivialho avsked på egen begäran från hans tjänst räknat från den 17 juli, då doktor Kivialho fyllde 70 år, till vilken åldersgräns bankfullmäktige hade berättigat honom att kvarstå i tjänst. Med anledning härav förordnade bankfullmäktige avdelningschefen i banken C. G. Sundman till tf. direktionsledamot räknat från nämnda 17 juli tills vidare, likväl högst till dess tjänsten ordinariter besättes. Den 22 oktober ingingo bankfullmäktige till statsrådet med framställning om att till ifrågavarande ledamots-tjänst måtte utnännas finansministern Penna Tervo.

Bankfullmäktige förordnade den 21 maj direktionsledamoten, doktor Klaus Waris att räknat från den 8 juni tills vidare vara den direktionsledamot, som fungerar som direktionsens tf. ordförande i de fall, som avses i 1 § 3 mom. i bankens instruktion, och den 17 september likaså tills vidare direktionsledamoten, professor K. T. Jutila att fungera såsom direktionsens tf. ordförande i motsvarande fall, när doktor Waris är jävig eller har annat förhinder.

Kontrollanterna vid avdelningskontoren

Som kontrollanter vid bankens avdelningskontor och som deras suppleanter fungera enligt bankfullmäktiges beslut under år 1955 följande personer:

Kontoret i Björneborg: kontrollanter filosofiedoktor Frans Vihtori Härmä och direktören Yrjö Nurmi samt suppleanter borgmästaren, vicehäradshövdingen Väinö Wilhelm Hahta och stadsdirektören Martti Johannes Ekblom;

Kontoret i Joensuu: kontrollanter verkställande direktören Aleksanteri Vornanen och häradsskrivaren, vicehäradshövdingen Mauno Moilanen samt suppleanter köpmannen Aulis Erkki Tahvo Aho och rektor, filosofiemagistern Aulis Olavi Waldemar Koivusalo;

Kontoret i Jyväskylä: kontrollanter direktören Kaarlo Vilhelm Laitila och polismästaren, vicehäradshövdingen Eino Ilmari Karpio samt suppleanter biträdande stadsdirek-

tören, diplomingenjören Veikko Johannes Tolamo och direktören Toivo Johannes Heino-

Kontoret i Kotka: kontrollanter verkställande direktören, kommunalrådet Veikko Aleksander Cajander och stadssekreteraren, vicehäradshövdingen Kustaa Ilmari Laaksonen samt suppleanter verkställande direktören Kaarlo Erkki Marjanen och verkställande direktören, ekonomen Risto Juhani Holopainen;

Kontoret i Kuopio: kontrollanter borgmästaren Alvar Hjalmar Mikael Hurtt och lantbruksrådet Niilo Ilmari Jokinen samt suppleanter äldre justitierådmannen Gunnar Valdemar Hellén och kontorsföreståndaren Vilho Ruotsalainen;

Kontoret i Lahtis: kontrollanter direktören Väinö Tuompo och stadsdirektören Olavi Ilmari Kajala samt suppleanter verkställande direktören, bergsrådet Torsten Martin Lindroos och borgmästaren, vicehäradshövdingen Aulis Evald Arjama;

Kontoret i S:t Michel: kontrollanter häradshövdingen Erkki Veikko Kuokkanen och politierådmannen Otto Kinnunen samt suppleanter verkställande direktören, agronomen Timo Leppänen och verkställande direktören Lauri Ensio Auvinen;

Kontoret i Tammerfors: kontrollanter verkställande direktören, kommerserådet Alpo Pesonen och verkställande direktören, översten Eric B:son Schauman samt suppleanter justitieborgmästaren, vicehäradshövdingen Aarne Erkki Palomäki och verkställande direktören, ekonomen Mauri Albert Zilliacus;

Kontoret i Tavastehus: kontrollanter verkställande direktören Kaarlo August Noro och vicehäradshövdingen Yrjö Jokiranta samt suppleanter verkställande direktören, ekonomierådet Aleksander Tandefelt och direktören, ekonomen Anders Gustaf Kuusterä;

Kontoret i Uleåborg: kontrollanter verkställande direktören Otto Alfons Karhi och justitieborgmästaren Kaarlo Torsten Reinilä samt suppleanter direktören Jalmari Kustaa Korkeakivi och verkställande direktören, kommerserådet Aarne Toivonen;

Kontoret i Vasa: kontrollanter direktören, kommerserådet Lauri Aleksander Niinioja och borgmästaren Axel Elias Laxén samt

suppleanter direktören Juho Viljam Vaahtoniemi och verkställande direktören, hovrättsauskultanten Magnus Erik Tuomas-Kettunen; samt

Kontoret i Åbo: kontrollanter landshövdingen Frans Vilho Kyttä och direktören Juho Heikki Kurkela samt suppleanter direktören Aarne Laaksonen och verkställande direktören Väinö Jylhä.

Bankfullmäktige och revisorer

Såsom bankfullmäktige fungerade från årets början till den 23 april följande personer:

Vesterinen, Vihtori, minister,
Tanner, Väinö, verkställande direktör,
Ahmavaara, Arvi, lagman,
Eskola, Kusti, lantbrukare,
Peltonen, Onni, lokomotivförare,
Niukkanen, Juho, lantbrukare,
Söderhjelm, Johan Otto, jurisdoktor,
Aaltonen, Aimo, timmerman,
Murto, Yrjö, funktionär.

De tre förstnämnda utgjorde de ordinarie bankfullmäktige.

Som ordförande fungerade bankfullmäktig Vesterinen och som viceordförande bankfullmäktig Tanner.

Den efter riksdagsvalet sistlidna mars sammanträdde riksdagens elektorer utsågo den 23 april följande personer till bankfullmäktige:

Niukkanen, Juho, lantbrukare,
Tanner, Väinö, verkställande direktör,
Leikola, Erkki, professor,
Aaltonen, Aimo, timmerman,

Helsingfors den 23 mars 1955.

Eskola, Kusti, lantbrukare,
Peltonen, Onni, lokomotivförare,
Korsimo, Arvo, partisekreterare,
Söderhjelm, Johan Otto, jurisdoktor,
Murto, Yrjö, funktionär.

Av dessa utgjorde de tre förstnämnda de ordinarie bankfullmäktige.

Vid möte den 27 april valde bankfullmäktige till ordförande bankfullmäktig Niukkanen och till viceordförande bankfullmäktig Tanner.

Efter bankfullmäktig Niukkanens död den 17 maj hemställde bankfullmäktige om riksdagens åtgärd för besättande av den ledigblivna befattningen som bankfullmäktig. Den 10 juni utsågo riksdagens elektorer kommunalrådet *Eemil Luukka* till bankfullmäktig för den återstående mandattiden. Samtidigt fastställde elektorererna, att bankfullmäktig Eskola inträder i ordinarie bankfullmäktige i stället för den bortgångne bankfullmäktig Niukkanen.

Vid sitt möte den 6 juli valde bankfullmäktige till sin ordförande bankfullmäktig Eskola.

Till bankens revisorer för granskning av 1954 års räkenskaper utsågo elektorererna följande personer:

Soininen, Heikki, kommunalråd, suppleant
Laine, Lauri, lantbrukstekniker;
Hüüelä, Kaisa, kassörska, suppleant
Bryggari, Tuomas, stenarbetare;
Tuurna, Arno, stadsdirektör, suppleant
Öhman, Carl Arne, jurislicentiat;
Janhunen, Matti, redaktör, suppleant
Kulo, Kusti, värdechef; samt
Kannisto, Heikki, politieborgmästare, suppleant
Leikola, Aare, diplomingenjör.

KUSTI ESKOLA

Väinö Tanner
Aimo Aaltonen
Arvo Korsimo
Yrjö Murto

Erkki Leikola
Onni Peltonen
J. O. Söderhjelm
Eemil Luukka

IVA5a 1955 82684
Riksdagens
Riksdagens bankfullmäktiges
berättelse för

1995-06-28

BUOMEN PANKIN
KIRJASTO

POSTITU